

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,
a világ folyásáról és az ember alkotsáiról
VII. évfolyam.

1. szám.

1936. január 1.

Boldog újévet!

Példabeszédek k. XIV. 12—13.

Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, de a vége a halálba menő út.

Nevetés közben is fáj a szív s végre az öröm fordul szomorúságra.

Ján. ev. XIV. 6.

Én vagyok az út, az igazság és az élet!

Boldog újévet! — Ezzel a jókívánsággal köszöntelek az újév küszöbén Testvér! — És ez a köszöntés több akar lenni, mint sablonos üdvözlés, bevett szokás, amelynek illik eleget tenni. Ezzel a köszöntéssel életednek útján meg akarlak állítani egy pillanatra és mélyen a szemedbe, a lelkedbe nézni. Nem csak hogy kívánom Néked ezt a boldogabb újesztendőt, de meg is akarom veled értetni, hogy hogyan is lehetne az számodra boldogabb, mint az eddigiek, hogyan válhatna ezáltal életed további része is boldoggá.

Ha az elmúlt esztendő sirján azon sirtál: mért nem voltam boldog eddig s íia az újesztendő küszöbét azzal a reménytelen pesszimizmussal léped át: vajjon mennyi szenvedést tartogat a jövő még számomra, akkor én ma töprengésemben világosságot nyújtó lámpásként akarom eléd tartani az Igét: Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, de a vége a halálba menő út!

Érzed és érted-e, hogy sok felelet nélkül maradt kérdéseidre megjött ebben a szóban a válasz? Tudod most már, hogy mért nem voltál boldog eddig? — Mert azt hitted, hogy az út amelyen jársz, helyes út és csalódtál és még mindig csalódsz... Azt hitted, hogy azok a rózsák, amelyeket a bűn fakaszt, igazi, soha el nem hervadó virágok azt hitted, az a kevés idő, amely számodra könnyívtette az életet a nem igaz úton szerzett dolgokkal,

soha el nem múlik, pedig hamar széjjel hullottak a rózsaszirmok s kezekben csak tövis maradt és ha utadon kék ég mosolygását láttad, nem volt az más, mint a Sátán kaján vigyorgása. Láttál magad előtt fényes, hazug délibábót s maradt a sivár való: egy eltévesztett élet, könny és fájdalom. S lett az az út, amely előtted helyesnek látszott: halálba menő út. Elismered-e ezt most már? — Lehet! — S mégsem tudsz szabadulni ettől az úttól nem tudod hogyan járhatnál új utakat. A környezet, amelyben élsz, lidércként nehezedik rád. Kérkedsz a káromló szavakkal, dicsőségnak tartod, ha szent dolgokat kigúnyolhatsz. De ne hidd Testvér, hogy ez szemrehányás akar lenni, mert én nem csak azt a gúnyt látom ajkadon, melyet kifelé mutatsz, de látom a könnyet is szemedben; tudom, hogy belül sokszor, de nagyon sokszor nem vagy az a rossz ember, kinek álarcát magadra veszed és ha egyedül vagy magányodban, sokszor szomorú a lelked, szeretnél jobba lenni és nem tudsz, aláhulló könnyeid élő tanui emésztő fájdalomnak és bizonyágai az Irás igazságának: Nevetés közben is fáj a szív. Kifelé nevelsz....befelé sirsz.... Micsoda szörnyű lelki állapot!

S most nézz a szemembe s mondd: mindig így legyen?! — Évről-évre, míg lejár az óra s egy elhibázott élet alkonyán mindenkitől elhagyatva, mindenkitől eltaszítva, elfelejtve zokogjon a késő bánat?!

Testvér! Ebben a tespedt reménytelenségben megállít ma Jézus és szelid, de határozott és hatalmas hangon kiáltja feléd: Én vagyok az út, az igazság és az élet! Ha eddig helytelen utakon jártál, találd meg ezután a helyes utat, találd meg Én bennem. Ez az egyetlen út, mely boldoggá tehet. Ne hidd, hogy saját erődből valaha is megváltoztathatod életed irányát, ne mondd, hogy majd

odakünt megkeresed az Istent; Jézust itt kell megtalálnod a börtön mélyén és kell, hogy Ő ott varjon már rád, amikor mögötted hagyod ezt a szomorú házat. Akit a Krisztus vezet ki a börtönből, az többé oda vissza nem térhet. Nem mondom, hogy ezzel életed útja már egészen síma lesz, hogy szenvedés, megpróbáltatás már sohasem kísért, de Krisztus útmutatásában, az Ő erejével leküzdöd azokat és még a szenvedés is megdicsőül életedben. A börtön olyan lesz számodra, mint egy csukott kripta, amelyből már a rothadásnak szaga sem ér el többé hozzád.

Testvér! Amikor ma újévi köszöntéssel megállítlak, gondold át mindazokat komolyan, amiket mondtam és határozz. Keresztúton állsz és választshatsz. Szentigéink világosan szólnak. Két út van előtted, amelyen járhatsz: az egyik a halálba menő út, a másik az igazságnak és életnek útja. Világosítsa meg a Mindenható a te lelkedet, hogy a Jézus által mutatott utat választthassad. És azután Isten nevében indulj el új uton egy boldogabb jövő felé. —

Áve Mária.

Követség járt Názarethben, Joákim házában.
Angyal jött le hírt mondani, Dávid leányához.
Ki ép akkor hő imát mond, beszél az Egekkel:
„Óh Ég Ura Megváltónkat, mikor küldöd már el.”
Most hallatszík szárnycsattogás és angyal lép be.
Köszöntést mond Máriának, az Isten nevébe.
„Üdvözve légy Dávid lánya, imád szállt az Égbe,
Megszabadul rabságából, Izraelnek népe.”

„Te vagy arra kiválasztva, ki világra hozza,
Ki az elvesztett kegyelmet, vissza szerzi újra.”
Megretten a szűz leány, e nem várt köszöntésre,
Gondolkodik mi legyen ez, az angyalt nem értve.

„Mondjad angyal hogyan lesz ez, szavaid nem értem,
Anyá és szűz egy személyben, lehetetlen lennem.”
De az angyal bátorítja, nincs oka mit félni,
„Istennek nem lehetetlen ezt megadni néki.”

Felvidul most Dávid lánya, az angyal szavára.
„Ime mondd az Ég Urának, szolgáló leánya.
Történjék mint szavad mondja, szívem, lelkem tárva
Befogadni a Megváltót, s hozni e világra.”

Üdvözlettel köszöntünk, mi is Dávid lánya.
Siralomnak bús völgyéből, fohásznak fel szállva.
Rád tekintünk könnyes szemmel, hajnal csillagára.
Hozd el a mi fényes napunk, végre valahára.

Kérjed értünk szent Fiadat, a bűnösök Atyját,
Juttassa el kegyelmének, egyetlen sugarát.
Emberektől meg vetettek, hogy vegyük áldását,
S hála telten rebeghesstük az „Áve Máriát.”

Afrika.

Afrika északnyugati részén a hatalmas Atlasz hegység húzódik.

Az Atlasztól délre hatalmas tábla alkotja Afrika egész területét. Az afrikai tábla nem egyhangú sík vidék; vannak rajta kiemelkedések, régi, lekopott hegyek és hatalmas repedések, árkok.

A tábla részei: a) Szahara, b) Szudán, c) Közép-, d) Kelet- és e) Délafrikai tábla.

a) A Szahara akkora, mint Európa, Afrikának $\frac{1}{3}$ része, a Föld legnagyobb sivataga. Az Atlanti-óceántól, mint egy széles csik, egészen a Vörös-tengerig húzódik, nyugatról keletre. Átlagos magassága 200—600 m. A Szahara nem síma, lapos terület; kisebb-nagyobb hegyeket és mélyedéseket találunk rajta. A legmagasabb hegyek a középen emelkednek: A Tümmo és Tibeszi 1000—2700 m magas.

A Szaharát nyugati felében leginkább finom homok borítja; keleti fele csaknem egészen kő- és kavicssvatag, melyen élet úgyszólván alig van. Ezt a köves részét *hammadá*-nak nevezzük. A legkietlenebb része a *Líbiai sivatag*.

A homok, kő és kavics évezredek óta halmozódott fel a sivatagban mégpedig úgy, hogy a Szahara területén levő hegyek az éghajlat nagy szélsőségei, a hideg és meleg hirtelen váltakozása következtében megrepedeztek, szétmállottak. A szélviharok ereje ezt a szétmállott kőzetet széthordta, homokból, kőből és kavicsból hatalmas buckasorokat halmozott fel.

b) Szudán, 400—600 m magas tábla, mely a középen a legmélyebb. Itt a Tsád-tó helyezkedett el. Tőle nyugatra van Magas, keletre Alacsony Szudán.

c) A Középfrikai tábla közepét egy jól körülhatárolt földrajzi egység, a *Kongó-folyó medencéje* foglalja el. A Kongó-medencét nyugatról az alsó-guineai magas plató szegélyezi, melynek legmagasabb hegye a Kamerun, 4055 m. Északon, keleten és délen szintén magas földek zárják körül.

d) A Keletafrikai tábla Szudántól és a Kongó-medencétől keletre fekszik. Vannak rajta az Alpok legmagasabb csúcsainál nagyobb hegyek is.

Északi része az Abesszíniai magasföld Alacsony Szudán határán meredeken emelkedik ki. Tőle délre van a keletafrikai „Nagy tavak” vidéke. Ezen a felföldön két észak-dél irányú árok, hasadás van, egymással párhuzamosan. Ezekben helyezkedtek el a „Nagy-tavak.” A keleti árok mentén kialakult vulkánok emelkednek: a Kénia 5600 m és a Kilimandzsáró 6010 m. A nyugati árok mellett pedig a Ruvenzori 5500 m magas vulkán kúpját látjuk. Az Abesszíniai magasföld és a Nagy-tavak vidéke keletre a Szomáli félsziget felé lejtősödnek.

e) A Délafrikai tábla átlagos magassága 1200 m. Itt több magas föld lépcsőzetesen épült egymás fölé. Legmagasabban fekvő lépcső az Oranje-folyó melletti terület. Ennek északi részén van a Kalahári sivatag. Az Oranje-folyótól délre van a második, alacsonyabb tábla, a Karro-pusztá. A táb-

lát délen és keleten a Zwarte és Draken hegy zárja be.

Afrika meleg éghajlatú kontinens. Majdnem $\frac{1}{3}$ része a meleg éghajlati övhöz tartozik. Csak legészakibb és legdélibb vidéke szubtropikus, olyan mint Európa déli része, a Földközi-tenger melléke. A hőmérséklet a tengerparton általában a tenger mérséklő hatása következtében egyenletesebb. Befelé azonban, különösen a Szaharában, igen nagy szélsőségek vannak; a nappal és éjjel, a nyár és tél hőmérséklete nagy különbségeket mutat. Nappal pl 30° – 40° C a meleg, éjjel pedig 0° C-t mutat a hőmérő.

A Szaharának jellegzetes szele a szánum, arab nyelven annyit jelent mint megmérgező. Forró szél, mely óriási erővel felkavarja a futóhomokot. Ez a karavánok legnagyobb veszedelme. A teve ilyenkor földhöz lapul, mögéje bújik az ember s így várják, hogy a borzalmas szélvihar elvonuljon.

A csapadék eloszlása különböző:

a) Észak-Afrika szubtropikus területén télen esik az eső. A nyár száraz, ezért a termőföldeket csatornákkal, mesterségesen öntözik.

b) A Szahara esőtlen sivatag. Átlagos csapadéka 200 mm. A nagy szárazság oka az, hogy télen északkelet felől a száraz téli monszun éri; a Földközi-tenger felől jövő párok nagyrésze pedig az Atlas hegyvidékén csapódik le eső vagy hó alakjában. Ha egy kevés pára el is jut a sivatag fölé, ott a levegő forrósága miatt eső nem lesz belőle. A legtöbb csapadékot a középen emelkedő hegyek kapják.

c) A Szaharától délre eső Szudánban nyári esőzés van. Mikor nálunk tél van, Szudánban ez a száraz évszakot jelenti.

d) Az Egyenlítő vidékén egész évben nagy esőzés van. Rendszerint erős, zivataros záporok alakjában hull le itt a csapadék. A sok esőnek következménye az, hogy Afrika legnagyobb folyói itt erednek és legnagyobb tavai is itt vannak. A sok víz a Középfrikai tábla teknőszerű mélyedése a Kongó medencéje felé siet. Ez a medence hatalmas vízgyűjtő terület, a peremén lévő magasföldek vizei futnak itt össze.

e) Az Egyenlítőtől délre ismét a nyári esőzés öve van.

f) A Délafrikai tábla északi felében lévő Kalahári-medence esőtlen sivatag, —

g) déli része éppen úgy, mint Északafrika, téli esőt kap.

Afrika folyói, vizei. Afrika $\frac{1}{3}$ része lefolyástalan terület; vizei nem jutnak el a tengerig. A többi részéről a folyók a Földközi-tenger, Atlanti-óceán és Indiai-óceán felé folynak. A legbővebb vizű folyók az egyenlítő vidékén erednek, mert a legbővebb csapadék itt van.

Afrika három legnagyobb folyója: a Kongó, a Nilus és a Zambezi. Nyugaton kisebb folyók: a Niger, a Benue, a Szenegal és a Gambia; délen az Oranje és a Vaal. Ezek a folyók a partokhoz közel erednek, mert a tábla szélei dús csapadékot kapnak.

Afrikának legbővebb vizű folyója, a Kongó,

a keletafrikai nagy tavak területén ered. A Középfrikai tábla szélén lévő hegyekben és magasföldeken eredő folyók vize mind a Kongóba folyik, úgyhogy belőle csakhamar hatalmas folyam lesz. A Kongó a Középfrikai tábla lejtősödésének irányában, nyugatra az Atlanti-óceánba folyik. Mielőtt a tengert elérné, a Kongó-medence nyugati szélén emelkedő hegyvidéket töri át. Itt több zuhatagja van. Mivel az afrikai tábla a partokon mindenütt magasabb mint bent, a folyók csak úgy jutnak el a tengerig, ha keresztültörik a tábla magas peremét. Az áttöréseknél hatalmas vizesések vannak. Hogy Afrika belseje oly soká ismeretlen volt, annak egyik oka az, hogy a folyókön a zuhatagok miatt nem lehetett felhajózni. Egész hosszában egyik nagy folyója sem hajózható.

A Nilus, a Föld leghosszabb folyója. Két ágból ered, a Fehér- és Kék-Nilusból, Afrika keleti magasföldjén, a nagy esőzések vidékén. Délről észak felé folyik a Földközi-tengerbe. Vizben szegényebb, mint a Kongó, hiszen a Szahara esőtlen tábláját töri át, ahonnan mellékfolyót nem kap. Miközben utat tör magának a sivatag tábláján át, szép vizesései (katarakták) vannak. Nagy deltatorokkalatt ömlik a Földközi-tengerbe.

Afrika harmadik nagy folyója, a Zambezi, a Középfrikai táblán ered. Dél felé folyik. Útjában több helyen hatalmas vizesésekben zuhan alá. A legszebb ezek közt a Viktória-vizesés.

A Szahara esőben szegény területén állandó vizű folyók nincsenek. Vannak olyan medrek, melyek az év legnagyobb részében szárazok, csak eső alkalmával telnek meg vízzel. Ezek az uádiak.

Afrika legnagyobb tavai a kontinens keleti részén vannak. Ilyenek a Viktória-tó, ez a legnagyobb. Körülötte vannak a Rudolf-, Albert-, Edward-tó, a Tanganyika- és a Nyassza-tavak. Afrika tavai részint lefolyástalan tavak. A Berber-felvidéken ilyenek a kis sós tavak az ú. n. „sott“-ok; Szudán közepén a változó vizű Csád-tó, melybe a Sári-folyó szállítja a víz legnagyobb részét, és a Délafrikai tábla közepén a Ngami-tó.

Afrika növényzetében ismétlődik az éghajlat. A hőmérséklet és csapadék mennyisége szerint változik a növényzet.

a) Afrika északi szubtropikus partvidékén a növényzet olyan, mint Dél-Európában: olaj, füge, mandula, narancs, citrom. A földeket gondosan művelik, a nyári szárazságot mesterséges öntözéssel csökkentik. Főként búzát és kukoricát termelnek. A magasabban fekvő területeken, pl a száraz Berber-felvidéken nagy csomókban nő a halfa vagy eszpartófű, amiből papirost készítenek.

b) A Szaharában a csapadék igen kevés. Ezért itt növényzet sem fejlődhet. Csaknem teljesen kopár, csak itt-ott van rajta gyepes terület. Ahol a talajvíz forrás alakjában előtör a földből, ott a kopár sivatagból szép zöld oázis lesz. Ma már a Szaharában sok a mesterséges oázis. A franciák, akik ennek a sivatagnak urai, artézi kutakat fúrattak és így sok mesterséges oázist létesítettek. Az oázisnak fő növénye a datolyapálma, melyről az arab azt mondja: „A feje tűzben ég, a lába vízben van.“ A datolya

a Szahara lakóinak fő tápláléka. A datolyán kívül megterem az oázisokon a gabona, déligyümölcs és szőlő.

A Szahara déli része, mely több csapadékot kap, füves, tüskés, bozotos táj, mintegy átmenet.

c) Szudán magas füvel borított terület. Ez az ú. n. szavanna. Itt embermagasságú a fű. Az egyenlítő felé közeledve megjelennek a galéria-erdők. Ezek a folyók medrét hosszú szalagban kísérik, vagy nedvesebb völgyekbe fejlődnek.

d) A kongó medencéjében, ahol a föld gazdag csapadékot kap, van a tropikus őserdők öve. Hatalmas fák, óriási lombkoronával, közöttük karvastagságú kúszó növények, liánok és sokféle élősdű növény jellemzik az őserdőket. Fái közül különösen az olajpálma és a kaucukfa igen értékesek.

e) Az őserdők után ismét szavanna, majd

f) sivatagi táj következik, míg

g) a Délafrikai tábla déli részén a déli szubtropikus öv növényzetét találjuk. Lombos erdők, gabonafélék és déligyümölcs jellemzik ezt a területet.

Afrika még tele van vadállatokkal. Afrika északi és déli részének állatvilága nagyjában európai. Többi területén még nagy számban élnek a vadállatok. A Szaharában az oázisok körül ólálkodnak a hiéna, sakál, vipera. Szudánban, hol a szavanna az uralkodó, leginkább a füevők élnek; de vannak ragadozók is. Itt él a zsiráf, antilop, zebra, gazella, bivaly, elefánt, viziló, orrszarvú, párdúc, oroszlán.

Az őserdőkben tanyáznak az elefánt, viziló, az emberszabású majmok. Az egyenlítőtől délre eső partvidéken az ú. n. cece-légy jelent nagy veszedelemet az állatokra.

Dél-Afrikának nagy füves területein él a strucc, de már nemcsak vad állapotban, hanem mint háziállatot is tenyésztik.

Francia birtokok A franciák Afrika északi részén fekvő, Földközi tenger vidéki országokat: Algirt, Tuniszt és Marokkót vették birtokukba, azonkívül urai a Szahara legnagyobb részének.

Az Atlasz-hegyvidéki országoknak nagyon kedvező a fekvésük, de különösen Marokkónak, amely két tenger a Földközi és Atlanti mellet fekszik. Gazdaságilag is Marokkó ér legtöbbet. Az Atlanti-óceán felé eső partján az Atlasz-hegység előtt 400—600 m magasságban fekvő, keskeny földje a legértékesebb. Itt sok gyümölcsös, legelő és szántóföld van. A gyümölcsösökben olajat, fügét, datolyát, mandulát, narancsot és szőlőt termelnek. A legelőkön sok juhot, őszvért és tevét tenyésztenek. A szántóföldeken búzát és árpát művelnek. Az Atlasz túlsó oldala pusztaság, csak itt-ott vannak oázisok.

Ásványai is vannak: réz, vas és ólom.

A lakosság berber, arab, néger és spanyol. Nagy városai: Marokkó, Fez, Tanger.

Fővárosa Algir, vasút köti össze a borkivitel főhelyével, Oránnal.

Tuniszban a termelés még magasabb fokon áll, mint Algirban. Igen gazdag a gabona- és olajtermése.

Ásványai közül sokat jövedelmez a foszfát, melynek kivitelében első. Miután éghajlata kedvező, a gazdag termés könnyű megélhetést nyújt, a lakosság sűrűbb, mint akár Marokkóban, akár Algirban. Az európaiak közül sok olasz lakik itt. Fővárosa: Tunisz. Leghíresebb oázisa Gabesz; nagyon gazdag a datolyatermésben.

A Szahara nyugati legnagyobb része is Franciaországhoz tartozik. Itt élet természetesen csak az oázisokon van, ahol az oázis főnövényén, a datolyán kívül, megterem a gabona, déligyümölcs és szőlő is. A franciák artézi kutakkal sok mesterséges oázist létesítettek.

A sivatagnak egyetlen értéke a só. Egyes területein egész sótelepek, sómezők vannak. A só nagyon becses kiviteli cikke. Főként a sóban szegény Szudán felé szállítják. Az áruk szállítását a sivatagban a „sivatag hajója,” az egyipúpú teve végzi. A hőséget, szomjúságot, fárasztó járást a homokban jól bírja. A kereskedők csapatokban, karavánokban utaznak. Így könnyebben segítik egymást és jobban védekezhetnek a veszedelmekkel szemben.

A Szahara lakói a berberék (hamiták). Nyugaton ezeknek egy csoportja a tuarég, középen és keleten a tibuk laknak. Ezen törzsek lakóhelye kutaknál, vízeséseknél, szóval oázisoknál van. Földet művelnek, állatot tenyésztnek, de nem rettennek vissza attól sem, hogy a karavánokat kirabolják.

A sivatagon át sok karavánút vezet, de a legfontosabb az, mely a legnagyobb oázishoz, a Níger mellett fekvő Timbuktuhoz visz. Ennek legfőbb kereskedelmi cikke a só.

Az angolok a legnagyobb részt foglalták le Afrikából.

Afrikának északkeleti, majdnem egész keleti és déli része angol kézben van. Az angoloknak már régi törekvésük az, hogy északi és déli gyarmataikat vasúttal kössék össze. Ennek a vasútvonalnak kiépítése igen nehéz vállalkozás. Rengeteg költséget és Közép-Afrikán át igen nehéz munkát jelent.

Angol fennhatóság alatt áll Egyiptom. Magyarországnál háromszor nagyobb terület ez, mely tulajdonképpen a Szaharához tartozik. Ebből a nagy darab földből azonban csak a Nilus-völgye az, mely gazdaságilag rendkívül értékes terület.

Egyiptom az ázsiai sivatagban olyan, mint egy nagy oázis és bátran mondhatjuk, hogy a Nilus ajándéka. Ezen a földön már a történelem legrégebbi idejében is virágzó állam volt. Termőföldjét a Nilus hordta össze, ami nem más, mint a Nilus iszapja. A Nilus minden évben közel ugyanabban az időben kiárad és vize nagy területet önt el. A Nilus szabályosan megismétlődő áradásának oka az egyenlítő vidékén való esőzés és a hó olvadása, Abesszíniában. A Nilus egyik ága, a Fehér Nilus, a Viktória és Albert-tavakból ered. Másik ág, a Kék Nilus, Abesszínia magasföldjén fakad. A Nilus áradása júniustól szeptemberig tart.

A Nilus-völgy öntözése. A régi időben, mikor az emberi tudomány még nem volt olyan fejlett, mint most, megtörtént az hogy mikor az esőzés elmaradt vagy nem jelent meg időben, a Ni-

lus áldásthozó áradása is elmaradt. Ilyenkor a Nilus-völgye, mely a bő termésnek hazája, szomorú vidék lett. A szárazság következtében a nagyszámú lakosság úgyszólván éhenhalt. Az emberi tudomány segített ezen a bajon is. A Nilus mentét gátaikkal hatalmas medencékre osztják. Ezek az ún. duzzasztóművek. Ezekben mintegy elraktározzák a vizet s akkor, midőn a talajöntözésre szükség van, a zsilipeket megnyitják. A víz kiárad rajtuk s a megépített csatornákon elvezetik a földekre. Őt nagy duzzasztóművel gondoskodnak ma már a Nilus vizének gazdaságos elosztásáról. A legnagyobb ezek közül az asszuáni gát.

A Nilus völgyében háromszor aratnak.

A Nilus-völgyének nagy termékenységét mutatja, hogy a föld évente háromszor is hoz termést: télen, nyár elején és ősszel.

1. Közép- és Felső-Egyiptomban az áradás elmúltával, novemberben vetnek és május-júniusban aratják a búzát és árpat. 2. Alsó-Egyiptom fő aratási ideje október-november. Főtermények: gyapot, rizs és cukornád. Az őszi aratás szeptember-október hónapban rizst, kukoricát és kölest ad. Különösen a gyapottermelés nagy. Az egész terület $\frac{1}{3}$ része, főként a Nilus deltája, gyapotültetvény.

A régi egyiptomiak utódai lakják ezt a földet $\frac{9}{10}$ részben. Legtöbb a mohamedán vallású fellah. Ezek földművesek. Kisebb számban vannak a keresztény kopt-ok, kik városlakók, hivatalnokok. Az araboknak csak igen kis része telepedett meg, nagy részük a pusztákon kóborló beduin, akik állattenyésztéssel foglalkoznak.

Angolok is élnek a nagyobb városokban, akik Egyiptom igazgatását intézik és a rend fenntartására ügyelnek.

Egyiptom egyike a Föld legsűrűbben lakott területeinek. Városai közül legnagyobb Kairó, a Nilus torkolatánál. Lakóinak száma valamivel kevesebb, mint Budapesté. Kartum-nál egyesül a Fehér- és Kék-Nilus. Alexandria Egyiptom fő kikötője, félannyi lakossal, mint Kairó.

Szudán, a Szahara és Kongó-medence, az Atlanti-óceán és Kelet-Afrika között van. Átmenet a sivatagból az őserdők világába. Nyugati partvidékét sűrű mangrove-erdő nőtte be, ami nehézé teszi a megközelítést. Beljebb őserdők vannak kaucsukfával és olajpálmával. Mentől keletebbre megyünk, mindjobban elmaradnak a fák s Kelet-Szudán már csak füves pusztaság. Lakói a szudáni négerék. Ezek részint földművelők és állattenyésztők, ezek a fulbék, — részint kereskedők, ezek a hausszák. Leginkább gyalogkaravánok szállítják Nyugat-Szudánból a struccotlat és elefántcsontot s hoznak érte sót, amiben Szudán szűkülökdi.

Szudán nagyobb, nyugati és középső része a franciáké, keleti Szudán az angoloké. Francia Szudán legnagyobb városa Timbuktu, a főkaravánutak találkozóhelye.

A Délafrikai Unió. A Délafrikai Egyesült Államok ma 8 államból áll. Ma már teljesen független állam. Társa és részese az angol birodalom-

nak. Az államok közül legnevezetesebbek: Rhodésia, Transvaal, Oranje (= Oranzs) és Fokföld (Cap Colony). Ezek mindegyikének megvan a maga értéke.

Rhodésiát gabonája és aranybányái, Transvaalt arany és gyémántbányái, Oranje államot a gyémánt, Fokföldet kukorica-, búza- és déligyümölcsstermelése, azonkívül nagyarányú juh-, kecske- és struccenyésztése teszik értékesé.

Anglia és Egyiptom.

Irta: Nagy Emil.

Az abesszíniai események hónapok óta izgalomban tartják Európát s elménk ide-oda botorkál az afrikai harci jelentések és a Nemzetek Szövetségének határozatai között. Mindenfelé csupa kérdőjel, úgy a csatamezőkön, mint a genfi békepalotában s a sok talányos dolog útvesztőjében ítéletünk hol ide, hol oda fordul, zavarodottan keresvén az igazságot. Az eddigi abesszin kérdőjelek mellé pár nap előtt feltűnt a világ politikai színpadán egy újabb afrikai kérdőjel: Egyiptom. Megírták az újságok, hogy az összes pártok összehívték egy egységes nemzeti frontba s hiánytalan egyhangúsággal terjesztették Fuad király elé azt a követelést, hogy állítsa vissza az alkotmányos rendet, amely kivánságnak a király szokatlan gyorsasággal eleget tett. Sokan úgy értelmezik ezt a váratlan eseményt, hogy az angolok egyiptomi hatalmának gyengülését jelenti. Másfelől pedig azt a magyarázatot halljuk, hogy a király nem határozta volna el magát erre a nagy lépésre, ha nem nyerte volna meg ahhoz az angol kormány előzetes helyeslését. Az a körülmény, hogy döntés előtt Fuad király hosszasán tárgyalt Sir Miles Lampson angol főbiztossal, az utóbbi magyarázat helyességét látszik bizonyítani. Azt gondolom, hogy az igazság ezúttal is a közepén van: az angol kormányt rettetően kinosan érintették a nemrégben kitört angolellenes tüntetések, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy a brit tekintélynek ártsanak éppen akkor, amikor Anglia úgyszólván kényes helyzetben van Afrikában az olasz-abesszin konfliktus irányában tanúsított magatartása miatt. Az angol kormánynak ebben a nehéz időben föltétlenül szüksége van arra, hogy saját érdekerületén ne kelljen neki is párhuzamosan verekednie saját egyiptomi mohamedánjaival, mialatt Olaszország éppen Anglia elítélő magatartásának súlya alatt Abesszínia fekete keresztényeivel viaskodik. A veszedelmes tüntetéseknek gyorsan véget kellett vetni, vagy fegyveres föllépéssel, vagy engedékenységgel. Az angol kormány Fuad királlyal egyetértésben az utóbbi utat választotta, mert az adott afrikai helyzetben nyilván — nem is volt más választása. Valószínűleg ezúttal a politikai bölcsesség gyors engedékenységet írt elő. Hogy a datolyapálma igazi hazájában ez az engedékenység jó vagy rossz gyümölcsöt fog-e teremni, ez ma még a jövő titka. A datolyapálma híres arról, hogy lehulló gyümölcseivel nagyszerűen táplálja saját gyökereinek az erejét. Nemsokára el fog válni, hogy a britek pár nap előtt tanúsított

engedékenységének a gyümölcse is szintén táplálni fogja-e az angolok egyiptomi befolyásának mélyre-nyúló gyökerzetét, avagy az engedékenység, éppen ellenkezőleg, olyanak fog bizonyulni, amely végső kihatásában megtámadja magát ezt a gyökerzetet? Az az egy bizonyos, hogy Abesszinia mellett Egyiptomról s ezzel kapcsolatban Szudánról is sokat fogunk hallani a közeljövőben. Így talán nem lesz fölösleges végigpillantani az angolok egyiptomi szereplésének történetén, mert az előzmények ismerete alapján jobban megértjük az elkövetkezendő eseményeket:

Egyiptom 1517 január 20-ától kezdve egészen a világháborúig a török szultán fennhatósága alatt állott. Századokon át Egyiptom állandóan súlyos fölkelések és véres bonyodalmak színtere volt, amelyek az egyiptomi vezető körök és a szultán között zajlottak szüntelen, politikai gyilkosságok egész sorozatától kísérve. Napoleon saját fantasztikusan elképzelt birodalmához akarta csatolni Egyiptomot, de törekvése rövid kalandos kísérlet után gyors kudarccal végződött. Ekkor, 1801-ben szoltak hele először az angolok Egyiptom történetébe s azóta soha se vették le egy percre se hatalmas tenyerüket a Nilus vidékéről. De magának ennek a befolyásnak a külső képe sokféle változaton ment át. Először 1807 március 17-én katonai alapon akartak operálni, de ez kudarccal végződött. Ekkor új taktikához folyamodtak: magukhoz hódították a belső gazdasági erőket s mint békés jóbarátok rendezkedtek be Egyiptomban, ahol az angol tőke gazdag talajra talált. Vezető működésükkel hatalmasan előrevitték az ország belső jólétét is.

Mindazonáltal, ahogy azelőtt a török szultán politikai befolyását se tudták elviselni az egyiptomi nacionalista körök, úgy most az angol politikai irányítást is szenvedélyes fölkelések révén akarták lerázni magukról. Ezt az angolok azzal viszonzták, hogy mostmár áttértek a fegyveres rendcsinálásra s munkájukat 1882 szeptember 13-án nagy győzelem koronázta. Ennek a nyomán bevonult Egyiptomba az első angol főmegbízott (High Commissioner) s angol kézbe vették az ország igazgatását. A megszálló angol csapatok szuronyainak árnyékában angol hivatalnokok szállták meg az országot s Egyiptom egész vad belvilágát modern alapokra fektették. Különösen magukhoz ragadtak az országban minden pénzügyi és gazdasági befolyást. De mindez azért nem vett fel kifejezett jogi uralmi formát, miután Egyiptom névleg továbbra is a török szultán fennhatósága alatt maradt. Az angolok törekvésénél közvetlenül maga Egyiptom nem is volt elsőrendű cél. A lényeg volt Szudánnak, ennek a valóságos kincsesbányának a meghódítása; ez az ország nagy természeti gazdagságaival szinte egy második Indiája lett a brit birodalomnak s Egyiptom csak eszközül szolgált Szudán birásához. Ma is ez a helyzet. A Szudán felett való teljhatalmat 1899 január 19-én szerződésileg is végleg kiépítették az angolok s ebből sohase fognak engedni egy tapodtat se. Mikor az

egyiptomi nacionalisták újra fölkeléseket rendeztek. Kitchener csinált újra rendet vaskézrel 1911-ben,

*

A világháború kitörésekor Egyiptom teljesen Anglia mellé állott s 1914 december 18-án a brit külügyi hivatal Törökország ellen irányuló élel angol protektorátus alá helyezte az országot. Innen kezdődik az angol-egyiptomi viszonyok új felvonása. Majd 1918 novemberében az egyiptomiak kikiáltották a Törökországtól végleg elszakadt, független és önálló Egyiptomot. De ez a nagy függetlenségi láz, különösen Wilson elnök nemzetiségi önrendelkezési elveitől megittasultan, nem jól ütött ki az angol uralomra se s a bálványozott Zoghul pasa, az egyiptomi nacionalista eszmék legendás szabadsághőse, kérelhetetlen harcot hirdetett az angolok ellen, ami egyelőre súlyos angolelleses zavargásokban jelentkezett. Mindez végre odavezetett, hogy 1921 február 8-án az angolok engedtek. Megszűnt a protektorátus s Egyiptom teljesen független országgá nyilvánították s Fuad szultánból király lett. Az angolok azonban a függetlenné vált országban is megtartották maguk számára az ország katonai védelmének jogát és kötelezettségét, a brit birodalom embereinek az országban való szabad közlekedési jogát, az idegenek oltalmát és természetesen, ami a legfontosabb: Szudán felett való teljhatalmat, egyúttal 1922 március 15-én jegyzéket intézett Anglia az összes hatalmakhoz, kinyilatkoztatván, hogy Egyiptom ügyeibe Anglián kívül más országnak beleszólási joga nincs. Ezt az összes hatalmak tudomásul is vették...

De megint csak új angolelleses zavargások kezdődtek Zoghul vezérlete alatt s Anglia újra engedett. Egyiptom teljesen modern, demokratikus alkotmányt kapott 1923 április 19-én. De ez a nagy szabadság megint összeütközött Angliával. A parlamentben a szélső nacionalisták föltétlen uralomra tettek szert, s a nacionalista mozgalom átcsapott még Szudánra is, amit az angolok „ne nyulj hozzá” területnek tekintettek. Az angolok ellenében teljes erővel fellángolt nacionalista zavargások oda vezettek, hogy 1924 november 19-én Sir Lee Stacket, Szudán kormányzóját, Kairó utcáján fényes nappal megölték. Erre felzúdult az egész brit közvélemény. Anglia, mely labourpárti kormányzás alatt állott, akcióba lépett, de Zoghul pasa az összes nacionalista elemek élén igen erős ellenfélnek bizonyult.

Közben Angliában a doktriner-szabadságtanos Labour-kormányt, mely Egyiptommal szemben gyenge magatartást tanúsított, újra konzervatív kormány váltotta fel. Ekkor Fuad király személyesen Londonba ment, mindent megbeszéltek s 1927 novemberben megtörtént a teljes kibékülés, ami különösen azért vált lehetségessé, mert az angolok kérelhetetlen ellensége, Zoghul előzőleg 1927 augusztus 23-án meghalt. A két ország viszonyát rendezett mederbe terelték, természetesen Szudán érintetlenül hagyásával.

De később a szélső nacionalista elemek ezzel a békés elrendezéssel se érték be. Parlamenti döntő többségükkel lehetetlenné tették Fuad király-

nak az angol birodalommal való eredményes egybe-
működését, amiből pedig áldás fakadt az országra...

Erre végül is azzal felelt a király, hogy 1928
július 19-én a törvényhozást feloszlatta s az 1923.
évi demokratikus parlamenti alkotmányt felfüggesz-
tette s azóta az országot királyi rendeletekkel kor-
mányozták több mint hét éven át.

*

Ez volt az állapot egészen pár nap előttig. A
király újra visszaállította az 1923-iki teljes alkot-
mányt.

Egyiptom békés vagy zavaros közeljövője at-
tól függ, hogy a képviselőházban nem kerekednek-e
felül újra azok a szélsőséges elemek, amelyek ve-
szélyeztetik az angolok egyiptomi gazdasági és pénz-
ügyi érdekeit s az ott lakó angolok teljes szabad-
ságát és ami megint csak a földolog, nem vetnek-e
újra szemet Szudánra?

Egyiptom imént dióhéjban ismertetett alkot-
mánytörténetének tanulságaiból biztos felelet nem
áll előttünk, hanem csak egy igen nagy kérdőjel,
mely nagyságban vetekedik — a piramisokkal.

Babonák.

Modern világot élünk. Borzasztó sebessé-
gel száguldoznak lent a földön a vonatok; fújott
kerekeken százkilométeres sebességgel suhannak
tova a fényesebbnél fényesebb autók; napok alatt,
még hozzá igen rövid napok alatt szelik át az
Óceánt a kényelmes gőzösök; napról-napra maga-
sabbra szállnak föl a levegőbe az új típusú repülő-
gépek, amelyek hihetetlen utakat tesznek meg, hihe-
tetlen rövid idő alatt. Nincs távolság, a modern
technika áthidalta Európát és az Újvilágot, s az
ember, ez a kicsiny, parányi lény, hatalmas gépe-
ket tart a keze között, ezer kilométerek iszonyú
hosszú távolságait nézi fitymálva: nincs előtte
magasság és mélység.

Szellemi téren is nagyot haladt a világ. Egyre
kevesebb az írni-olvasni nem tudóknak a száma,
az emberek valósággal tömik magukba a tudom-
ányt, nyelveket tanulnak s elvont, magas tudom-
ányokat préselnek agyukba, hogy minél többet
tudjanak s minél magasabbra emelkedjenek a mű-
veltség létráján.

Minden téren kifogástalan a huszadik szá-
zad embere, de egy fogyatékosága, egy régi, elavult
ruhája mégis van, amit nem tudott lecibálni róla
sem az idő mindent megőrlő foga, sem a tudomány,
sem a vallásosság s amely fogyatékoságot egy
kevés kivétellel megtalálunk minden emberben, le-
gyen bár az egyszerű földműves, vagy a rohanó
gépek korszakának, az aranyúcson álló tudom-
ánynak vagy a feltétlen vallásosságnak gyermeke.

S ez a fogyatékoság a babona!

— Pappal találkozni nem jó az utcán —
mondja a gépeket építő modern ember s elkerüli
a vele szembejövő papot.

— Nem lesz szerencsém — sopánkodik a
kereskedő, ha reggel a lakásában felejt valamit s
vissza kell azért mennie.

Aztán a péntek, a tarka ló, az eltört tükör,

amely hétévi szerencsétlenséget hoz, a kéményseprő
két es szerencséje és a többi. Ki győzné felsorolni
mind azt a sokféle babonát, amelyet még ma, a
huszadik században is ápolnak és hisznek az em-
berek. Például, hogy a 13-as szám szerencsétlen,
mi sem bizonyítja ékebben, hogy a fővárosban
13-as villamos nem közlekedik s a legtöbb szálló-
ban nincs 13-as számú szoba.

Mit tegyenek hát a jó falusiak, ha még vá-
roson is babonásak az emberek? Egyszerűen azt
teszik, hogy még babonásabbak, mint a városiak.

— Desznyókat láttam álmomban — mondja
a kisgazda és szemére kiül a félelem, mert tudja,
hogy disznókkal álmodni urakat jelent, az urak
pedig kiadást.

— Halottal álmodtam az éjjel, — újságolta
reggelinél a nagymama. — Eső lesz!

S próbálja meg valaki az ellentmondást!...

Babonás a város, de még babonásabb a falu.
Öreg nénikék szövik, szövígetik a babonás törté-
netek végtelen fonalaikat, ördögökkel és szellemekkel
ijesztgetik a fiatal gyerekeket s nincs az a hatalom,
amely eltérítse őket meggyőződéses igazságuktól.
A huszadik század utolsó évtizede hadat üzent
ennek a veszedelmes ellenségnek, de vajjon nem-e
lesz meddő ez a harc, mert hiszen pár évvel ezelőtt
magam hallottam egyszer egy falusi embertől, akit
megdorgált a falu lelkésze, hogy:

— Má' peig hiába is beszélnek nekem, vo-
naton utaztam a mult hétfőn, ami lemaradást je-
lent... Meg is történt. Be akartam menni aznap a
vásárba, de a Rigó lesántult és én csakugyan le-
maradtam!

* * *

Volt egy legény a faluban, amolyan tedd ide,
tedd oda féle, tutyi-mutyi legény. Csöndes, jó le-
gény volt, csak egy kicsit horpadt, amiért sohasem
vették őt komolyan. Akármit is szólt, rögtön lein-
tették.

— Hagyd, Zsiga, nem értesz hozzá!

Szegény feje nem tehetett mást, nyelt egyet
— és hallgatott.

Mikor már sokáig kocsiskodott és kezdte
únni az egyedüllétet, nagy dologra szánta el ma-
gát. Asszonyt akart s egy ünnepnap odalépett a
réten játszó fiatalokhoz, hogy ő nőülni szeretne.
Persze kinevették és Zsiga elszaladt bánatában.
Másnap a szőlőben volt dolga, ahol Irma néni-
vel találkozott, a falu gyógyfüves, tudós asszonyával.
Rögtön ki is öntötte előtte szíve bánatát.

— Egyem a lelkecskédet, Zsiga — hangzott
a komoly vigasztalás. — Hát csak nem esel két-
ségbe emiatt, no nézd csak! Legközelebb, ha rá-
érsz, gyere el hozzám, majd adok egy tanácsot.

Telt az idő, a legény elfelejtett mindent. De
a szüretutáni sok lakzi újra felszakította sebé-
t, fogta hát magát, elment Irma nénihez a tanácsért.
Egy óráig beszélt neki az öregasszony s amikor
kijött tőle, csakúgy kóválygott a feje. Egész úton
azt ismételte magában, amit hallott, nehogy el-
felejtse. Ettől a perctől kezdve ábrándozó lett s
egyre a karácsonyt várta. Meg is kérdezte a gaz-
dáját, mikor lesz karácsony. Soká?

—Soká, te bimbó! Még lefekszel vagy harmincszor!

András estéjén Zsiga sokáig hánykolódott a heverőn az istállóban. És reggelfelé elhatározta, ő bizony nem vár olyan sokáig, ha egyszer előbb is hozzá lehet fogni a munkához. Másnap szépen meg is kezdte úgy a munkát, ahogyan azt Irma néni mondta. Minden este bezárkózott az istállóba s ha kereste valaki, haragosan szólt ki.

— Most ne háborgassanak!

És dolgozott Luca napjának estéjéig. Akkor este aztán szépen felöltözött, hóna alá vette a tizenhárom darabból álló széket meg egy mogyorófa pálcát s kiment a keresztúthoz, híven az utasításhoz. Várt tizenkét óráig s mikor a toronyban elhangzott az éjfélt tizenkettő, kiült a keresztútra, háttal Páhinak, s egy kört rajzolt maga körül, miközben lehúnyt szemmel, reszkető ajakkal mondta a habonás verset:

Csiga-biga, ökörszarva,
Ördög gyere ki az útra!..

Ezt a verset elmondta háromszor s remegve várta, mi lesz.

Ugyanabban az időben mászott fel hűséges kerékpárjára Andorka, a részeges kéményseprő, amikor Zsiga elindult az istállóból. A kocsmá elött bekapcsolta a dinamóját s nagyokat fohászzkodott, mert nem égett a lámpa. Sokat ivott Andorka, nem gondolt arra, hogy a körte kirázódott, hát azért nem ég. Flóriánhoz fohászzkodott, elindult és

éppen akkor ért a falu alá, amikor Zsiga harmadszor mondta el a verset: Csiga-biga, ökörszarva...

Egyszercsak ijedten kapaszkodott meg a Luca székében. Zúgást hallott a háta mögött, azt hitte, most jön az ördög.

— Végem van, susogta Zsiga s nyakába húzta a fejét.

Bizony jól sejtette, hogy közeleg az ördög. Mert nem is jött, hanem egyenesen száguldott. Csakúgy zúgott a dinamója, amint sürolta a kerék gumiját. Csakhogy nem az ördög volt hanem a részeges kéményseprősegéd, azonmód, ahogy még hat órával előbb kibújt valamelyik kéményből, kormosan, feketén s szépen neki is ment Zsigának és amúgy magyaron feltasztotta. De leesett ő maga is és jó pár percbe került, amíg egymás karjából megszabadultak.

Zsiga azt hitte, menten szörnyethal. Hát még amikor belenézett abba a fekete pofába! Megrogygánt a térde, minden erejét össze kellett szednie, hogy hazáig tudjon szaladni. Az istállóban azután összeesett s napokig feküdt halálos félelemben, az ördöggel viaskodva láz-álmában.

* * *

Harmadnap jól kikapott a falu a tiszteletes úrtól, de azért karácsonykor csak főzték a leányok a vőlegény-neveket a gombócokban, szilveszterkor pedig ugyanúgy öntötték az ólmot mint azelőtt.

Hogyne öntenék mindaddig, amíg a modern városi ember látva az újhódat, babonásan veregeti meg az üres, vagy tele erszényét... V. S.

Vízszintes.

1. Újévi köszöntés.
10. Rang jelzés.
11. H-val tavasszal sok van belőle (visszafelé).
12. Kor.
13. Dicsőség eleje és vége (latinul).
14. Állj! Ki vagy! (németül w helyett v).
15. Azonos magánhangzók (egyik hosszú).
16. Söt.
18. Szamár egyik fele visszafelé.
19. Bács.
20. Latin végződés.
21. Vágó szerszám.
22. Japán pénz.
24. Élessze.
26. Sír.
27. Csodálkozó felkiáltás.
30. Testrés.
33. Állati lak.
35. Valaki ellentéte.
37. Ámulj.
40. E. D.
41. Tojás németül.
42. J. U.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10		■		11		12			■
13			■	14					
15		■	16	17		18			■
	■	19		■	20		21		■
22	23		■	24	25				■
■	26		■	■	■	27		■	■
29		30	31	32	■	33	34	■	35
37	38					39		■	40
41		■	42		■	43		■	44
46							■	47	

43. Arcon van.
44. Férfi név.
46. Olasz ezredes.
47. Ilyen hited legyen.

Függőleges.

1. Madár.
2. Szabó használja.
3. Szín.

4. Katonáéknál van.
5. Volt fegyvernem.
6. Helyeslés.
7. Jaj a legyőzötteknek (latinul fonetikusan).
8. K-val kutatás.
9. Fürdőhely megszállt területen.
17. Bibliai alak.
19. Női név becézve.
23. Betű fonetikusan.
25. Izomban van.
28. Aki ken.
29. Szántóföld (latinul).
31. Nyújtja.
32. Elege van vele.
33. Ige ok-ból képezve.
34. Ilyen film is van (betűk felcserélve).
36. Öreg.
38. Folyó.
39. Jazz kifejezés.
44. Rag.
45. Német szem. névmás.

Szerkesztői üzenetek.

Kérjük a Bizalom előfizetőit, hogy a mellékelt csekk-lapon az előfizetést január 10-ig beküldeni sziveskedjenek.

Felolós szerkesztő és kiadó:

N. GÖLLNER MÁRIA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE

Budapest, V., Szalay-utca 16. III. 348. szám.